

ملحق (۲)

پیوست ۲:

اضاءات من القرآن

روشنگری‌هایی از قرآن

استغفر الله ورسوله ﷺ وأعتذر إلى المؤمنين عن التعليق على الآيات لضيق الوقت الذي هو أولاً وأخيراً بسبب تقصيري والكرام يلتمسون العذر للمقصرين، فأرجو أن لا ينساني المؤمنون من الدعاء والاستغفار لي عند رب رحيم، وأترك للمؤمنين تدبر معانيها والارتواء من الحكمة الإلهية التي وردت فيها.

از خداوند و فرستاده‌اش ﷺ درخواست بخشش دارم و از مؤمنان در (عدم) پی‌نوشت بر آیات به دلیل کم بودن وقت عذر خواهم؛ که او اول است و آخر؛ به دلیل کوتاهی‌ام، که بزرگواران، پذیرای کوتاهی کنندگان‌اند. چشم امید دارم که مؤمنان مرا از دعا و استغفار در پیشگاه پروردگار رحیم فروگذار نکنند؛ و مؤمنان را و می‌نهم تا در معانی این آیات تدبر کنند و از حکمت الهی که در آنها آمده است، سیراب گردند.

۱- ﴿وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ (۱).

۱- ((هر کس جهاد کند، تنها به سود خود تلاش می‌کند؛ زیرا به تحقیق خدا از همه‌ی جهانیان بی‌نیاز است)) (۲).

۱- العنكبوت: ۶.

۲- عنكبوت: ۶.

۲- ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (3).

۲- ((مؤمنان خانه‌نشین که زبانی ندیده‌اند با مجاهدانی که با مال و جان خویش در راه خدا جهاد می‌کنند برابر نیستند. خداوند کسانی را که با مال و جان خویش جهاد می‌کنند بر خانه نشینان به درجه‌ای برتری بخشیده است، و خدا همه را وعده‌های نیکو داده است، و جهاد کنندگان را بر خانه نشینان به پاداشی بزرگ برتری بخشیده است)) (۴).

۳- ﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ﴾ (5).

۳- ((و شما را می‌آزماییم تا مجاهدان و صابرانتان را بشناسیم و گفتارتان را بیازماییم)) (۶).

۴- ﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ﴾ (7).

۴- ((آیا پنداشته‌اید به بهشت وارد می‌شوید؟! و حال آنکه هنوز خداوند معلوم نکرده است از میان شما چه کسانی جهاد کرده‌اند و چه کسانی پایداری می‌ورزند؟)) (۸).

۳- النساء: 95.

۴- نساء: ۹۵.

۵- محمد: 31.

۶- محمد: ۳۱.

۷- آل عمران: 142.

۸- آل عمران: ۱۴۲.

۵- ﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ (9).

۵- ((آیا پنداشته‌اید شما به حال خود رها می‌شوید، بی آنکه خدا کسانی از شما را که جهاد می‌کنند و جز خدا و پیامبرش و مؤمنان را به همراهی نمی‌گزینند، معلوم بدارد؟! در حالی که خداوند به آنچه می‌کنید آگاه است)) (۱۰).

۶- ﴿لَكِنَّ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأَوْلِيكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (11).

۶- ((ولی پیامبر و کسانی که با او ایمان آورده‌اند با مال و جان خود جهاد کردند. تمام نیکی‌ها از آن آنها است، و اینان همان رستگاران‌اند)) (۱۲).

۷- ﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (13).

۷- ((با این حال پروردگار تو نسبت به کسانی که پس از آن رنج‌ها که دیدند، مهاجرت کردند و به جهاد رفتند و پای فشردند، به راستی که پروردگار تو پس از همه‌ی اینها، قطعاً آمرزنده‌ی مهربان است)) (۱۴).

۸- ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ﴾ (15).

۹- التوبة: 16.

۱۰- توبه: ۱۶.

۱۱- التوبة: 88.

۱۲- توبه: ۸۸.

۱۳- النحل: 110.

۱۴- نحل: ۱۱۰.

۱۵- التوبة: 29.

۸- ((با کسانی از اهل کتاب که به خدا و روز قیامت ایمان نمی‌آورند و آنچه را که خدا و پیامبرش حرام کرده است بر خود حرام نمی‌کنند و دین حق را نمی‌پذیرند پیکار کنید، تا آنگاه که به دست خود در عین مذلت و خواری جزیه بدهند)) (۱۶).

۹- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ (17).

۹- ((ای کسانی که ایمان آورده‌اید! با کافرانی که همجوار شما هستند جنگ کنید، و باید در شما شدت و درستی بیابند، و بدانید که خداوند با پرهیزگاران است)) (۱۸).

۱۰- ﴿لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾ (19).

۱۰- ((آنان که به خدا و روز آخرت ایمان دارند هرگز برای جهاد با مال و جانشان از تو رخصت نمی‌خواهند و خدا به پرهیزگاران آگاه است)) (۲۰).

۱۱- ﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾ (21).

۱۱- ((بر جای ماندگان به خانه نشینی خود در مخالفت با رسول خدا، شادمان‌اند؛ و اینکه با مال و جان خویش در راه خدا جهاد کنند را ناخوش شمردند و گفتند: در این گرما به جنگ نروید. بگو: آتش جهنم گرم‌تر است؛

۱۶- توبه: ۲۹.

۱۷- التوبة: 123.

۱۸- توبه: ۱۲۳.

۱۹- التوبة: 44.

۲۰- توبه: ۴۴.

۲۱- التوبة: 81.

۱۲- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (23).

۱۲- ((ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هر کدام از شما که از دینش بازگردد؛ به زودی خداوند مردمی را بیاورد که دوستشان بدارد و آنان نیز او را دوستش بدارند، در برابر مؤمنان فروتنند و در برابر کافران سرکش، در راه خدا جهاد می‌کنند و از ملامت هیچ ملامتگری نمی‌هراسند. این فضل خدا است که به هر کس که خواهد ارزانی دارد، و خداوند گشاینده‌ی دانا است)) (۲۴).

۱۳- ﴿الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا﴾ (25).

۱۳- ((آنان که ایمان آورده‌اند، در راه خدا پیکار می‌کنند، و آنان که کافر شده‌اند در راه طاغوت می‌جنگند؛ پس با هواداران شیطان به نبرد برخیزید که نیرنگ شیطان ضعیف است)) (۲۶).

۱۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (27).

۲۲- توبه: ۸۱

۲۳- المائدة: 54

۲۴- مائده: ۵۴

۲۵- النساء: 76

۲۶- نسا: ۷۶

۲۷- التوبة: 111

۱۴- ((خداوند از مؤمنان جان‌ها و مال‌هایشان را خریده است، به اینکه بهشت از آن‌ان باشد. در راه خدا پیکار می‌کنند، چه بکشند و چه کشته شوند. وعده‌ای که خداوند در تورات، انجیل و قرآن داده، به حق بر عهده‌ی او است، و چه کسی از خداوند به عهد خود وفادارتر است؟ به این معامله‌ای که کرده‌اید شما را بشارت باد که این، همان سعادت و کامیابی بزرگ است)) (۲۸).

۱۵- ﴿أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ﴾ (29).

۱۵- ((به کسانی که بر آنان جنگ تحمیل می‌شود رخصت داده شد چرا که مورد ستم قرار گرفتند، و به تحقیق خداوند بر پیروز گردانیدنشان توانا است)) (۳۰).

۱۶- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَّرْصُومٌ﴾ (31).

۱۶- ((خداوند کسانی را که در راه او صف بسته گویی چون بنیانی سربی- پیکار می‌کنند، دوست می‌دارد)) (۳۲).

۱۷- ﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (33).

۱۷- ((جنگ بر شما مقرر شد، در حالی که آن را ناخوش می‌داشتید، و چه بسا چیزی را ناخوش بدارید در حالی که در آن خیر شما باشد و چیزی را دوست داشته باشید در حالی که برایتان ناپسند افتد؛ در حالی که خدا

۲۸- توبه: ۱۱۱.

۲۹- الحج: ۳۹.

۳۰- حج: ۳۹.

۳۱- الصف: ۴.

۳۲- صف: ۴.

۳۳- البقرة: ۲۱۶.

می‌داند و شما نمی‌دانید)) (۳۴).

۱۸- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ ائْبَعْثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿35﴾.

۱۸- ((آیا آن گروه از سران بنی اسرائیل را پس از موسی ندیدی آنگاه که به یکی از پیامبران خود گفتند: برای ما پادشاهی منصوب کن تا در راه خدا پیکار کنیم. گفت: آیا نپندارید که اگر قتال بر شما مقرر شود از آن سر باز خواهید زد؟ گفتند: چرا در راه خدا نجنگیم در حالی که ما از سرزمینمان بیرون رانده شده‌ایم و از فرزندانمان جدا افتاده‌ایم؟! و چون پیکار بر آنها مقرر شد جز اندکی از آن روی برتافتند؛ و خدا به ستمکاران آگاه است)) (۳۶).

۱۹- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كُنُبَتْ عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿37﴾.

۱۹- ((آیا ندیدی کسانی را که به آنها گفته شد اکنون از جنگ بازایستید و نماز را بر پا دارید و زکات بدهید. ولی چون جنگیدن بر آنان مقرر شد، به ناگاه گروهی از آنان چنان از مردم ترسیدند که باید از خدا می‌ترسیدند، حتی ترسی بیش‌تر از آن، و گفتند: ای پروردگار ما! چرا جنگ را بر ما مقرر نمودی؟ چرا ما را تا مدتی کوتاه مهلت ندادی؟ بگو: متاع این دنیا اندک است و آخرت برای آنکه پرهیزگاری پیشه کند برتر است و به شما حتی به قدر رشته‌ای در میان هسته‌ی خرما، ستم روا نمی‌شود)) (۳۸).

۳۴- بقره: ۲۱۶.

۳۵- البقرة: 246.

۳۶- بقره: ۲۴۶.

۳۷- النساء: 77.

۳۸- نسا: ۷۷.

۲۰- ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ (39).

۲۰- ((ای پیامبر! مؤمنان را به جنگ برانگیز. اگر از شما بیست تن صابر و شکیبا باشند، بر دویست تن غلبه می‌یابند و اگر از شما صد تن باشند، بر هزار تن از کافران پیروز می‌شوند؛ زیرا آنان مردمی عاری از فهمند)) (۴۰).

۲۱- ﴿وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَى لَهُمْ﴾ (41).

۲۱- ((کسانی که ایمان آورده‌اند می‌گویند: چرا سوره‌ای نازل نمی‌شود؟ چون سوره‌ای صریح و محکم نازل شد که در آن سخن از جنگ رفته باشد، آنان را که در دلشان مرضی هست بینی که چون کسی که بیهوشی مرگ بر او چیره شده به تو می‌نگرند؛ پس (مرگ) آنان را سزاوارتر است)) (۴۲).

۲۲- ﴿طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ﴾ (43).

۲۲- ((فرمان‌برداری و گفتاری نیکو (بهتر) است؛ و چون تصمیم گرفته شود، اگر خدا را تصدیق کنند برایشان بهتر است)) (۴۴).

39- انفال: 65.

۴۰- انفال: ۶۵.

41- محمد: 20.

۴۲- محمد: ۲۰.

43- محمد: 21.

۴۴- محمد: ۲۱.

۲۳- ﴿فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَاداً كَبِيراً﴾ (45).

۲۳- ((پس، از کافران اطاعت مکن، و (به حکم خدا) با آنان جهاد کن؛ جهادی بزرگ)) (46).

۲۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَاداً فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾ (47).

۲۴- ((ای کسانی که ایمان آورده‌اید! دشمن من و دشمن خود را به دوستی مگیرید. شما با آنان طرح دوستی می‌افکنید و حال آنکه ایشان به سخن حقی که بر شما آمده است کافرند، و به آن سبب که به خداوند، پروردگار خویش ایمان آورده بودید، پیامبر و شما را بیرون راندند. آنگاه که برای جهاد در راه من و طلب رضایت من بیرون آمده‌اید، در نهان با آنها دوستی می‌کنید، و حال آنکه من به هر چه پنهان می‌دارید یا آشکار می‌سازید آگاه‌ترم و هر که از شما چنین کند، قطعاً از راه راست منحرف گشته است)) (48).

* * *

45- الفرقان: 52.

46- فرقان: 52.

47- الممتحنة: 1.

48- ممتحنه: 1.